Rapport: Danskernes kendskab til og forestillinger om mindretallet

Del 1 af undersøgelse af danskernes bånd til det danske mindretal i Sydslesvig

GRÆNSEFORENINGEN
FOR EN ÅBEN DANSKHED

Indhold

1. Konklusioner (side 3)
2. Om undersøgelsen (side 5)
3. Kendskabet til det danske mindretal i Sydslesvig (side 8)
4. Forestillinger om mindretallet (side 14)

1. Konklusioner

Konklusioner

Stort kendskab til mindretallet, især hos de ældre

Næsten hele den danske befolkning (90 pct.) har hørt om det danske mindretal i Sydslesvig. Kendskabet er stort på tværs af alle aldersgrupper og regioner. Dog ses det, at kendskabet er størst blandt danskere på 55 år og opefter, hvoriblandt 97-99 pct. har hørt om mindretallet. Samtidig er kendskabet højest hos borgere bosat i region Syddanmark (93 pct.). Det overordnede kendskabsniveau i 2018 er på niveau med opgørelse i 2012.

Kendskab går gennem flere kilder

De fleste har hørt om det danske mindretal gennem skole- og uddannelsesforløb (55 pct.) samt gennem medier og nyheder (61 pct.). Derudover har en del hørt om mindretallet gennem familie og venner (17 pct.). Den yngste del af befolkningen har i højere grad, end andre aldersgrupper, deres kendskab fra familie og venner samt skole og uddannelse.

Kendskab til årstal for genforening med Sønderjylland

I 2018 ved i alt 40 pct. af danskerne, at Sønderjylland blev genforenet med Danmark i 1920. Det er en lidt større andel end i 2012, hvor niveauet blev opgjort til 32 pct. Kendskabet til genforeningsåret er markant større hos den ældre del af befolkningen end hos den yngre.

Klare forestillinger om mindretallets bånd til Danmark

De fleste danskere (78 pct.) forestiller sig, at medlemmer af mindretallet i Sydslesvig taler flydende dansk. I forlængelse heraf tror 76 pct., at folk i mindretallet følger danske medier, og 64 pct. tror, at folk i mindretallet flager med Dannebrog.

Det er ligeledes en stor andel af danskerne (77 pct.), som tror, at medlemmer af mindretallet er født ind i mindretallet. Slægtstilhør vurderes som den største tilknytningsgrund.

2. Om undersøgelsen

Moos-Bjerre undersøger danskernes bånd til mindretallet for Grænseforeningen

Om Grænseforeningen

Grænseforeningen er en folkeoplysende organisation, der har som formål at støtte danskheden i grænselandet under sloganet: For en åben danskhed.

Grænseforeningen blev oprettet 2. november 1920 ved en sammenslutning af lokale sønderjyske foreninger og grænseforeninger fra hele landet.

Grænseforeningen står for en række aktiviteter og arrangementer, der alle har til formål at sætte fokus på betydningen af en åben danskhed. Det sker med udgangspunkt i Sydslesvig og det danske mindretals situation i grænselandet.

Om Moos-Bjerre

Moos-Bjerre er en analyse- og konsulentvirksomhed med stor erfaring med både kvalitative og kvantitative metoder, og som har gennemført en lang række analyser og evalueringer, for både offentlige og private kunder, samt for institutioner, institutter, velgørende organisationer og foreninger i øvrigt.
Herunder har Moos-Bjerre evalueret projekter, der er støttet af fonde, statslige puljer m.m.

Moos-Bjerre har tidligere udarbejdet økonomisk analyse af Sydslesvigernes værditilvækst til Danmark samt gennemført en brugerundersøgelse for Dansk Centralbibliotek i Sydslesvig.

Statistisk grundlag og dataindsamling

Rapportens datagrundlag

Datagrundlaget for denne undersøgelse bygger på 3.656 besvarelser af et online spørgeskema indeholdende i alt 39 spørgsmål fra borgere i hele landet. Stikprøven er repræsentativt udvalgt blandt et elektronisk borgerpanel af personer på 15 år og opefter. Data er efterfølgende vejet på køn, alder, uddannelse og region for at sikre et repræsentativt datagrundlag.

Dele af spørgeskemaet er udformet så det er muligt at foretage en sammenligning med Epinion undersøgelse fra 2012. Undersøgelserne er ikke helt sammenlignelige, idet den aktuelle er større, bredere og samtidig omfatter respondenter allerede fra det fyldte 15 år, mens 2012 undersøgelsen kun medtager borgere fra 18 år og opefter.

Besvarelserne er indsamlet mellem den 20. april og den 4. maj 2018.

Datakilder i nærværende rapport

Moos-Bjerre bruger i denne rapport følgende datakilder:

- Moos-Bjerres undersøgelse i 2018 blandt 3.656 danskere i alderen 15 år og opefter.
- Epinion's undersøgelse i 2012 blandt 1.016 danskere i alderen 18 år og opefter.

3. Kendskabet til det danske mindretal i Sydslesvig

Overordnet kendskab

Stort kendskab til det danske mindretal i Sydslesvig

Langt størstedelen af den danske befolkning har kendskab til det danske mindretal i Sydslesvig. Således angiver 90 pct. at have hørt om mindretallet. Ved undersøgelsen udført af Epinion i 2012 var resultatet det samme (89 pct.).

Har du hørt om det danske mindretal i Sydslesvig?
N(2018)=3656, N(2012)=1016.

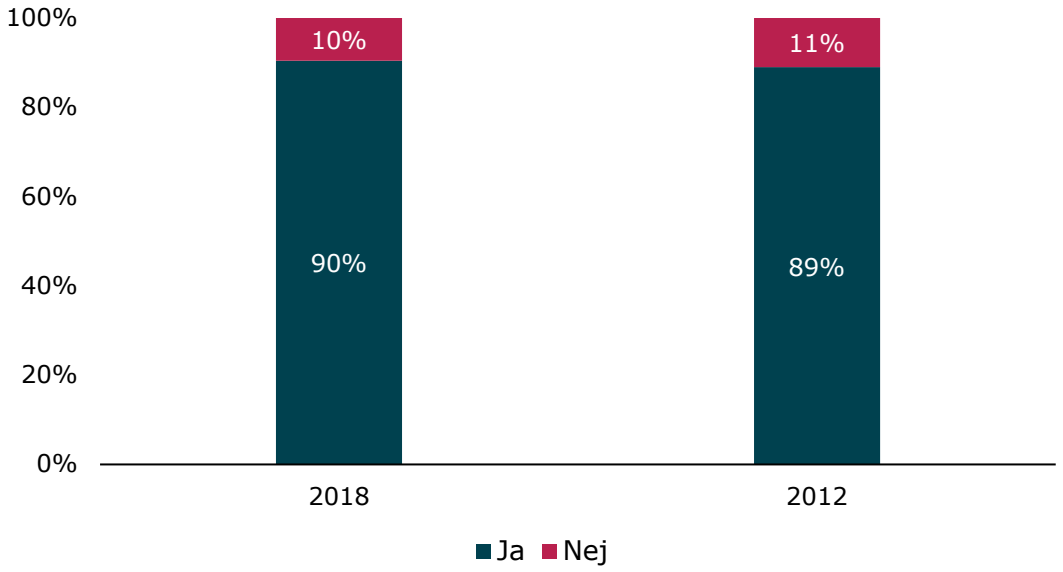

Kendskabet er størst i region Syddanmark

Det høje kendskab til mindretallet går på tværs af landets regioner. Dog ses der en tendens til, at borgernes geografiske nærhed til Sydslesvig betyder noget for kendskabsgraden. Således er kendskabet i Region Syddanmark højere end i resten af landet.

Har du hørt om det danske mindretal i Sydslesvig?
N=3656.

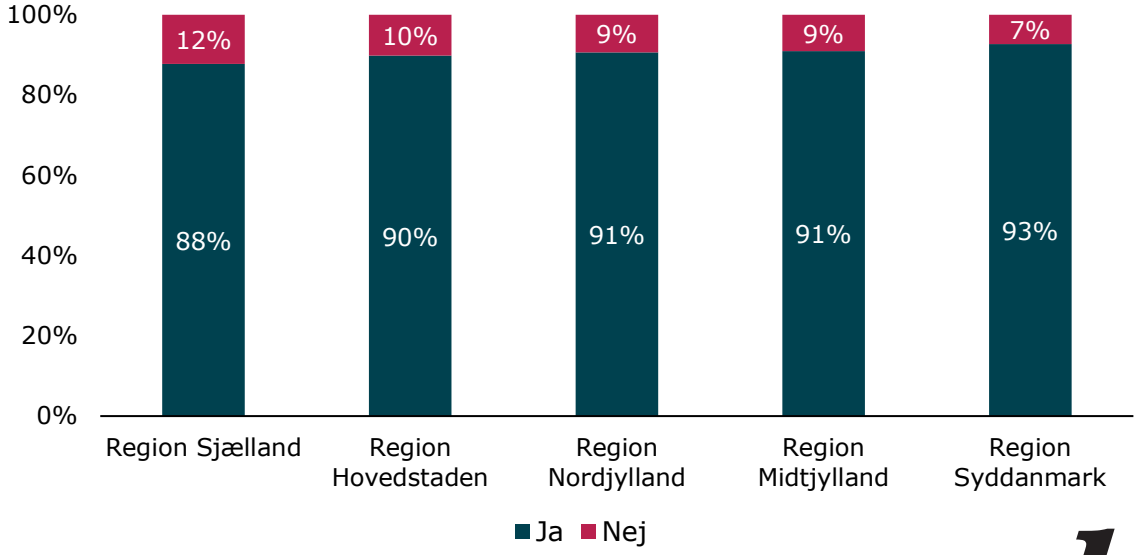

Overordnet kendskab

Kendskabet til det danske mindretal stiger med alderen

Generelt ses det, at kendskabet til mindretallet stiger støt med alderen. I alle aldersintervaller over 45 år har mere end 90 pct. hørt om det danske mindretal i Sydslesvig. Til sammenligning har 76 pct. af de 15-19 årige hørt om mindretallet – hvilket i sig selv er en høj andel.

Sammenhængen mellem stigende alder og stigende kendskab kan skyldes, at ældre generationer har større tidsmæssig nærhed til folkeafstemningen i 1920, og dermed i højere grad er bekendt med historien. Det kan også skyldes, at alder i sig selv - den livsfase man er i - betyder noget for kendskabsgraden, fordi nogle emneområder opnår større interesse i takt med, at man bliver ældre. I den udstrækning, at det er generationsbetinget, må man forvente, at kendskabet gradvist vil mindskes i takt med nye generationer.

Har du hørt om det danske mindretal i Sydslesvig?
Opdelt på alder. N=3656.

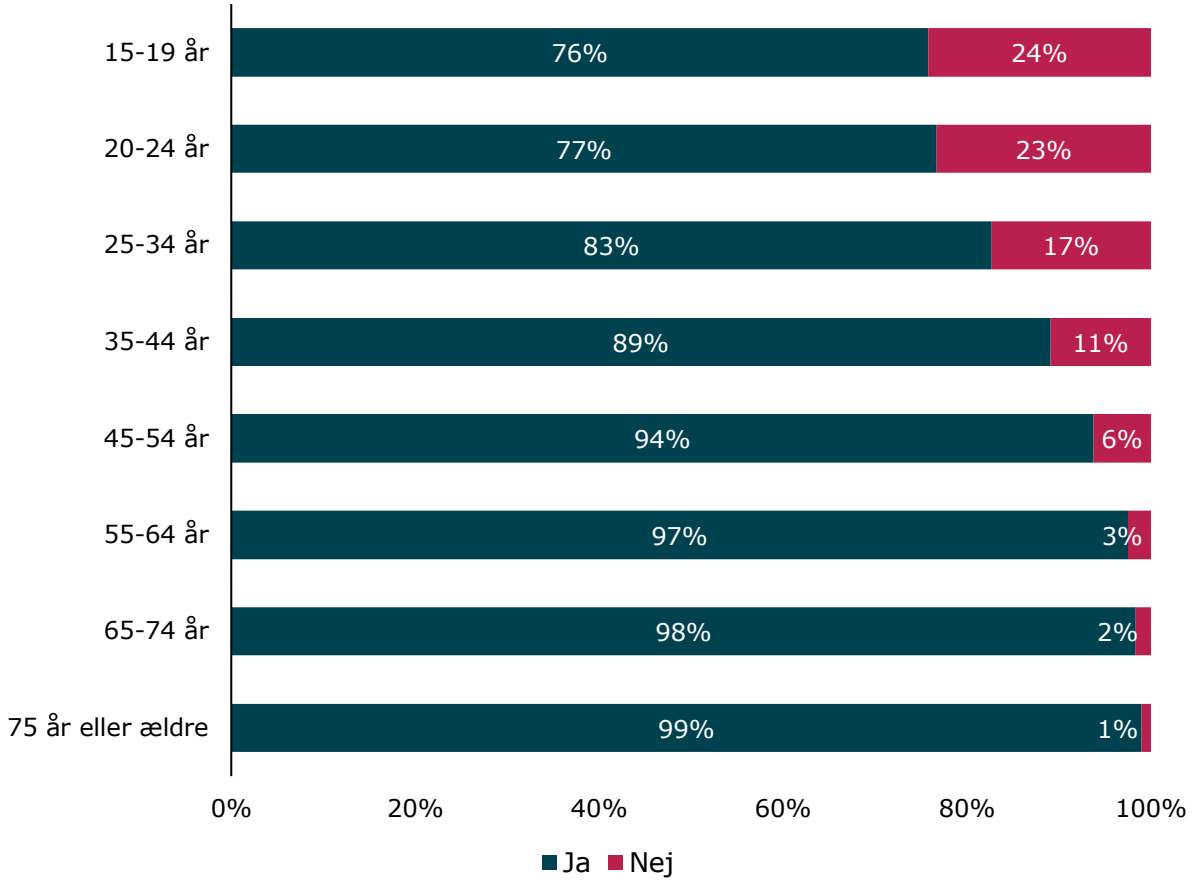

Kendskab til årstal for genforening

Øget kendskab til årstal for genforening med Sønderjylland

I 2018 ved 40 pct. af danskerne, at Sønderjylland blev genforenet med Danmark i 1920. Ved en lignende undersøgelse i 2012 fandt Epinion et lidt lavere kendskabsniveau på 32 pct. Der kan være mange årsager til, at der i 2018 ses et højere kendskab til genforeningsåret. Herunder forskellige oplysnings- og undervisningsindsatser, DR dramaserien *1864* m.m.

Hvornår blev Sønderjylland genforenet med Danmark?
andel som svarer 1920.
N (2018) =3656 | N (2012) =1016

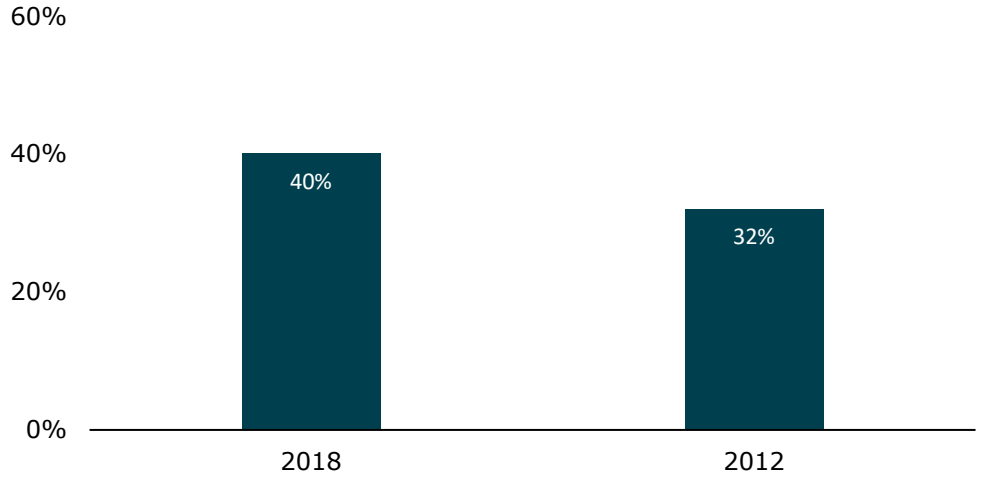

Kendskabet er markant større hos ældre end hos yngre

Kendskabet til hvornår Sydslesvig og Danmark blev genforenet stiger støt med alderen. Blandt alle aldersgrupper over 55 år ved mellem halvdelen og trefjerdele, at genforeningen fandt sted i 1920. Til sammenligning ved mellem en femtedel og en tredjedel af de 15-45 årige, at genforeningen skete i 1920.

Hvornår blev Sønderjylland genforenet med Danmark?
andel som svarer 1920.
N(2018)=3656

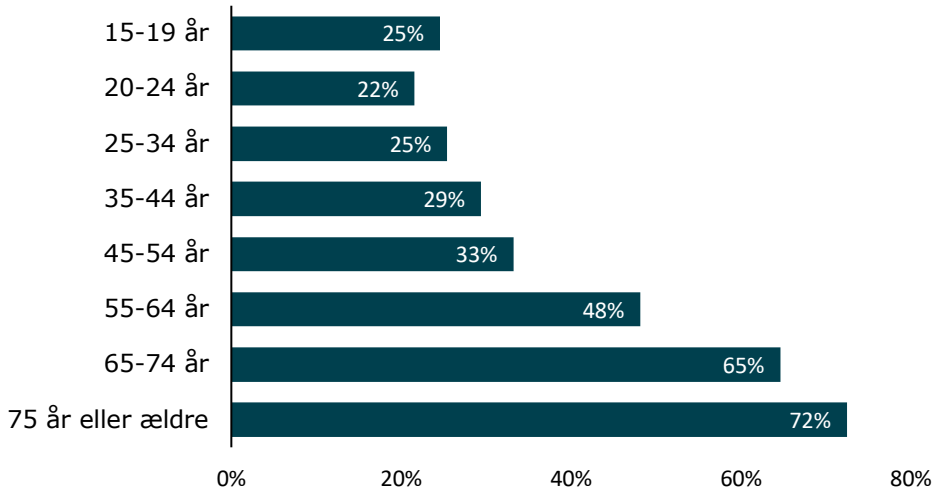

Kilder til kendskab

Kendskabet til det danske mindretal stammer fra flere kilder

De fleste danskere hørt om det danske mindretal gennem skole- og uddannelsesforløb (55 pct.) samt gennem medier og nyheder (61 pct.). Derudover har en del hørt om mindretallet gennem familie og venner (17 pct.). Ved en lignende undersøgelse udført af Epinion i 2012 var resultatet ca. det samme.

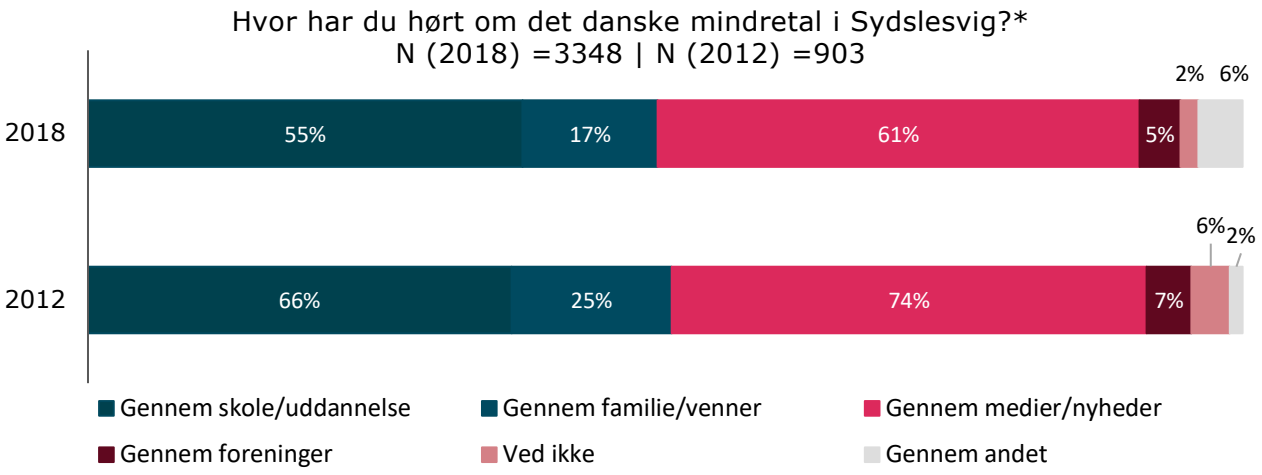

*Der har været muligt angive flere svar, hvorfor det både i 2012 og 2018 summer til mere end 100 %.

Kilder til kendskab

Den yngste del af befolkningen har i højere grad deres kendskab fra familie og venner samt skole og uddannelse

Blandt alle aldersgrupper har de fleste hørt om det danske mindretal gennem skole- og uddannelsesforløb, familie og venner samt medier og nyheder. Dog er det bemærkelsesværdigt, at der færre blandt de yngste dele af befolkningen, der har hørt om mindretallet gennem medier og nyheder (18-52 pct.), end blandt de midaldrende og ældre dele af befolkningen (64-75 pct.). De yngste har i højere grad hørt om mindretallet gennem familie og venner samt skole- og uddannelsesforløb.

Hvor har du hørt om det danske mindretal i Sydslesvig, fordelt på alder.
N (2018) = 3348

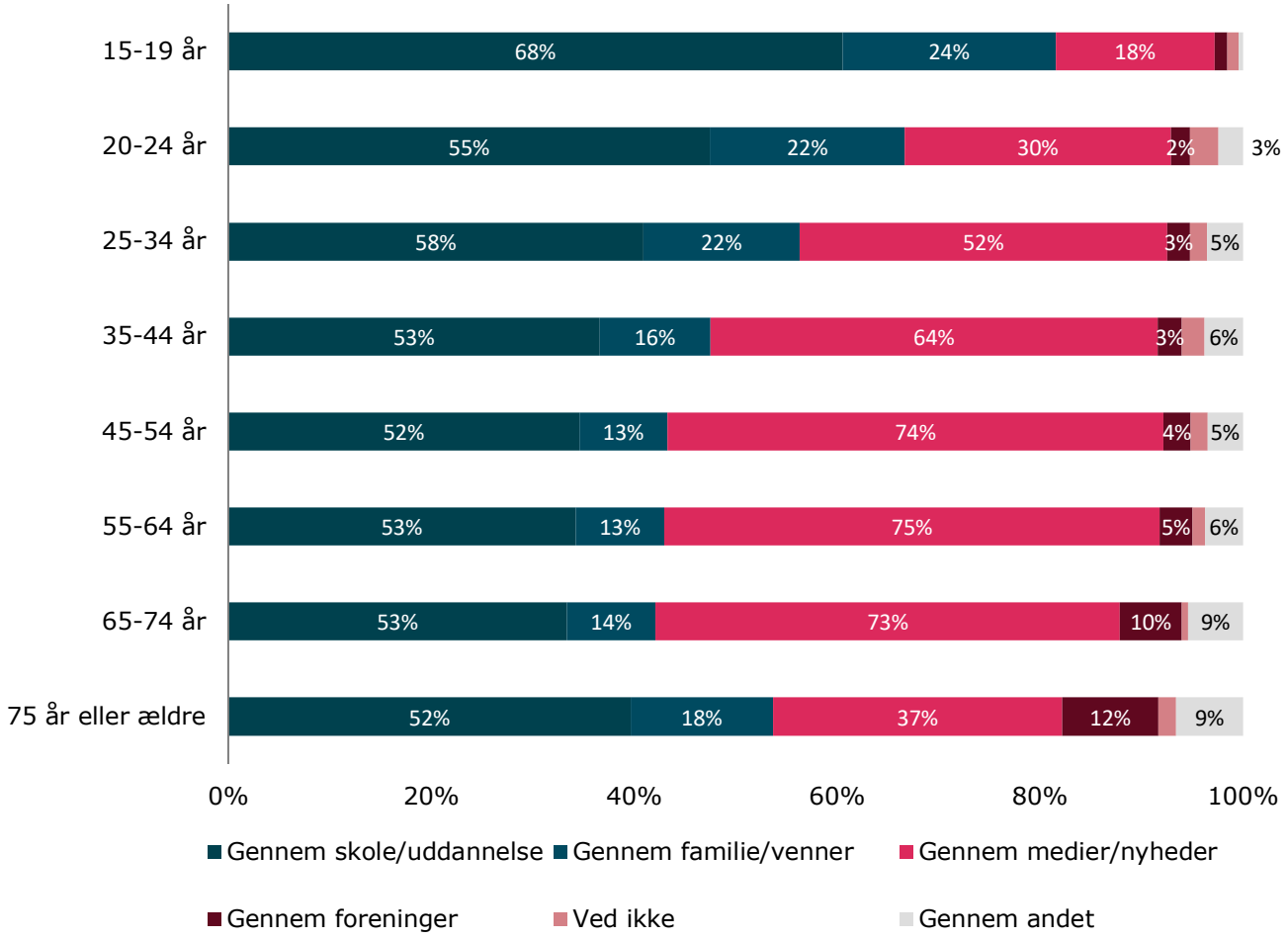

*Der har været muligt angive flere svar, hvorfor hver aldersgruppe summer til mere end 100 %.

4. Forestillinger om mindretallet

Forestillinger om mindretallet

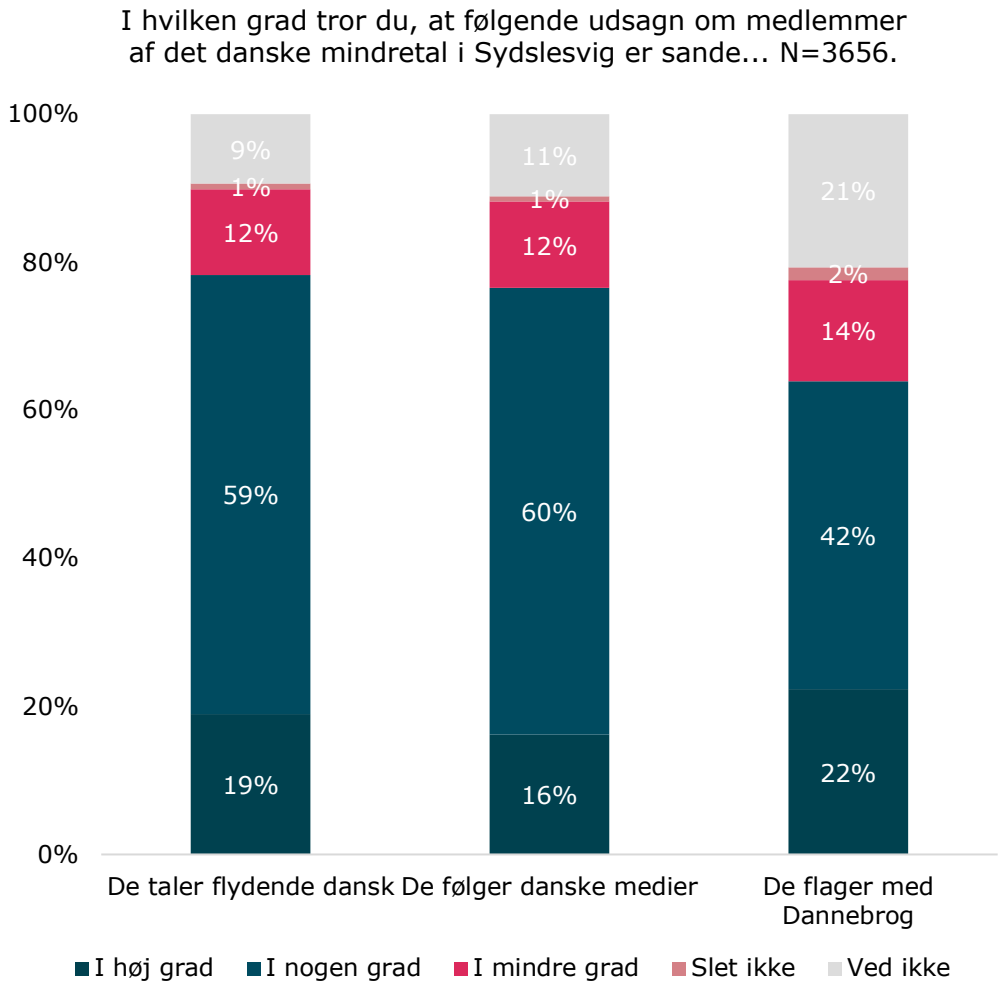

Forestillinger om sprog, mediebrug og flagning

En stor del af danskerne (78 pct.) forestiller sig, at medlemmer af det danske mindretal i Sydslesvig i høj grad eller i nogen grad taler flydende dansk.

Ligeledes forestiller 76 pct. af danskerne sig, at medlemmer af mindretallet i høj grad eller i nogen grad følger danske medier.

Lidt lavere er andelen af danskere (64 pct.) som forestiller sig, at medlemmer af mindretallet i høj grad eller i nogen grad flager med Dannebrog.

Forestillinger om mindretallet

Hvad ligger til grund for at være en del af mindretallet

Størstedelen af danskerne forestiller sig, at det at være af dansk slægt er hovedårsagen til, at en person er en del af det danske mindretal. Det er i alt 77 pct. af danskerne, som tror, at dette ligger til grund for at være en del af mindretallet.

Det er en del færre – omkring 20 pct. – som tror, at attraktiviteten ved dansk kultur, danske skoler eller en tosproget opvækst er grunden til, at en person er en del af det danske mindretal i Sydslesvig.

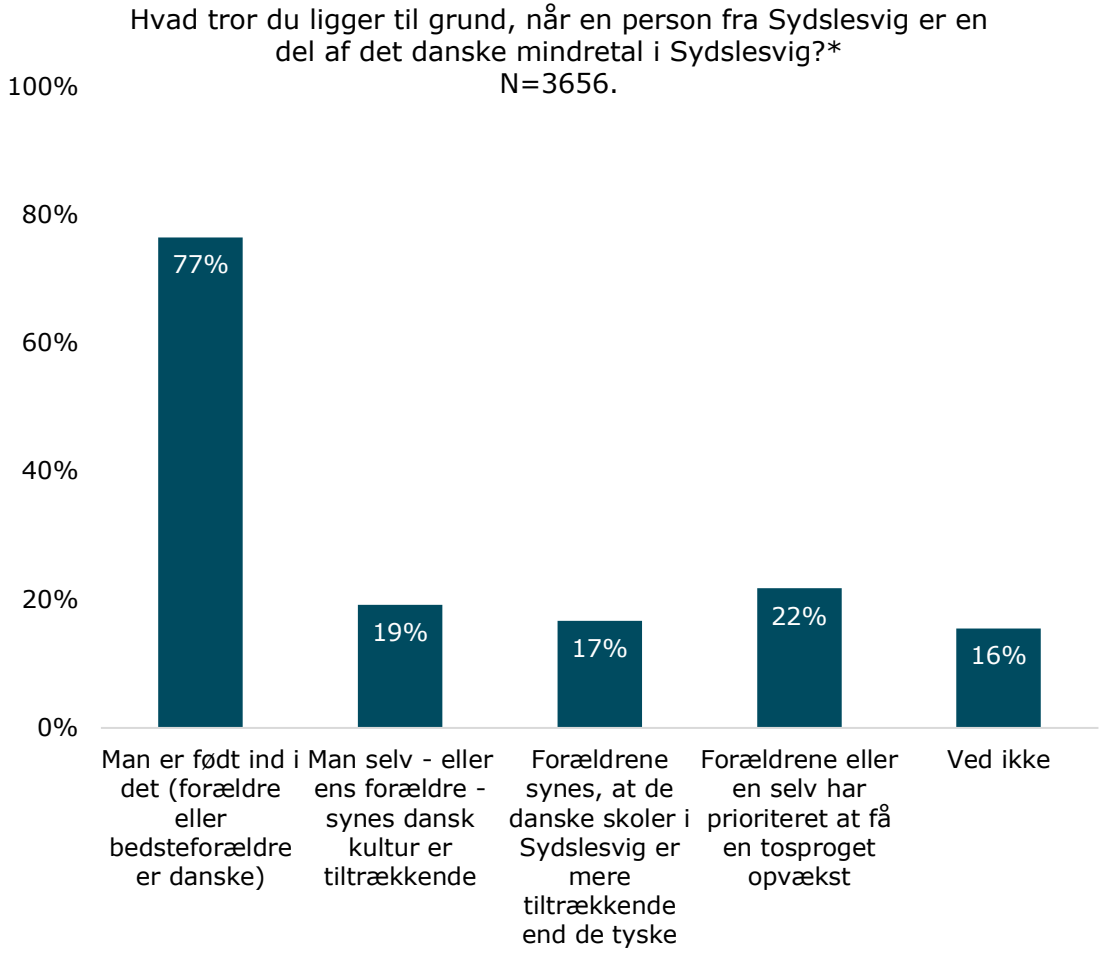

*Respondenterne har kunnet vælge mere en én valgmulighed, så procenterne summerer til mere end 100.